

Recenzent – Referee:
Prof. dr hab. Jarosław Buszko

Tłumaczenie na język angielski – Translation into English: Rafał Bernard
Korekta tekstów angielskich – English editorial revision: Robert Kippen

Fotografia na okładce – Cover photo: *Nehalennia speciosa*, Iglica mała, pierścień kopulacyjny
– Sedgling, a copulation wheel (fot. – phot. Bogusław Daraż)

Zrealizowano i wydano ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w ramach projektu badawczego nr 2 P04C 129 29

Preparation and publication grant-aided by the Ministry of Science and Higher Education
within the project No. 2P04C 129 29

Sugerowany sposób cytowania – Suggested citation:

Po polsku:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. Atlas rozmieszczenia ważek (Odonata) w Polsce. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

In English:

Bernard, R., Buczyński, P., Tończyk, G., Wendzonka, J., 2009. A distribution atlas of dragonflies (Odonata) in Poland. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Copyright © Rafał Bernard, Paweł Buczyński, Grzegorz Tończyk, Jacek Wendzonka, Poznań 2009

ISBN 978-83-61320-54-8

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
ul. Górna Wilda 90, 61-576 Poznań
tel. +48 61 8336580
fax +48 61 8331468
e-mail: bogucki@bogucki.com.pl
www.bogucki.com.pl

Druk i oprawa:
Unidruk
ul. Przemysłowa 13
62-030 Luboń

Rozmieszczenie gatunków

Objaśnienia do map UTM

Białe kółka – dane pochodzą z okresu historycznego, do roku 1990 włącznie;

Czarne kółka – dane pochodzą z okresu współczesnego, tj. z lat 1991–2008;

Szare kółka – dane pochodzą z obu okresów, historycznego i współczesnego.

Znak zapytania (?):

- na mapach gatunków *Anax ephippiger* i *Sympetrum meridionale* wskazuje na brak pewności, że gatunek został prawidłowo oznaczony, choć jest to prawdopodobne;
- na mapie *Cordulegaster bidentata* wskazuje na nieprecyzyjne dane dotyczące trzech małych obszarów, dane te nie pozwalają na ustalenie, ile kwadratów i które z nich powinny być zaznaczone jako zajęte przez gatunek.

A – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie historycznym (liczba kwadratów ze stwierdzonym gatunkiem/liczba wszystkich kwadratów, dla których istnieją dane z danego okresu $\times 100\%$);

B – liczba oraz względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku w okresie współczesnym (liczony jak wyżej);

C – liczba i względny udział procentowy (frekwencja) kwadratów ze stwierdzeniem gatunku (liczony jak wyżej dla całego okresu objętego „Atlasem”);

D – liczba stwierdzonych stanowisk gatunku.

Distribution of species

Explanations to the UTM maps

White circles – data collected in the historical period up to 1990;

Black circles – data collected in the current period, i.e. between 1991 and 2008;

Grey circles – data collected in two periods, both historical and current.

A question mark (?):

- in the species *Anax ephippiger* and *Sympetrum meridionale* indicates a lack of total certainty that the species was correctly identified, however, it is probable;
- in the species *Cordulegaster bidentata* indicates imprecise data concerning three small areas (the data are insufficient to indicate how many squares and which squares should be marked as being occupied).

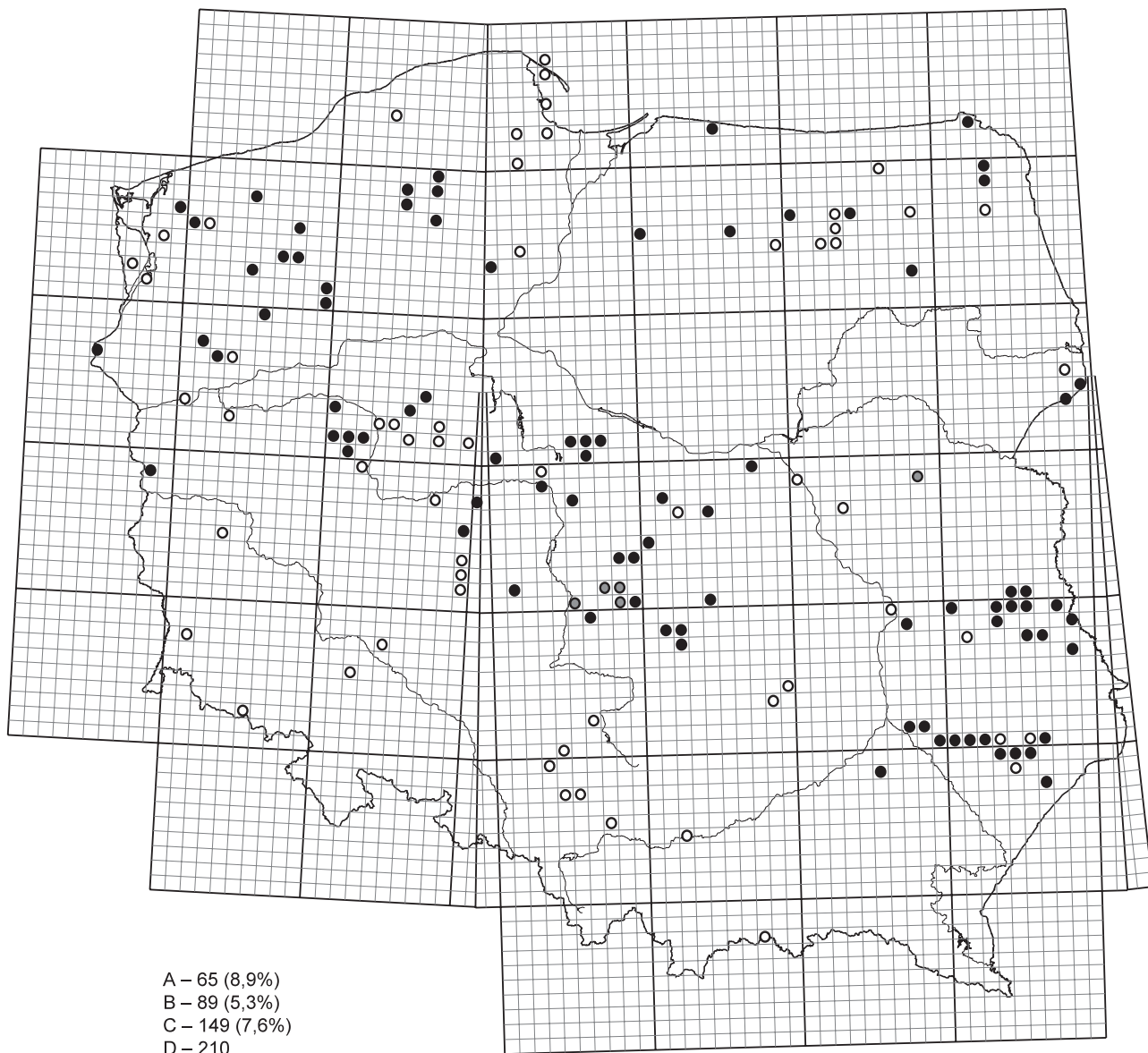
A – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the historical period (the number of known occupied squares / the number of all studied squares $\times 100\%$);

B – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares recorded in the current period;

C – the number and relative percentage (frequency) of occupied squares for the whole period included in the Atlas;

D – the number of recorded localities of the species. In A, B and C a comma is used as the decimal separator.

Coenagrion lunulatum (Charpentier, 1840)

Gatunek dawniej szeroko rozprzestrzeniony. Wydaje się, że nie występował jedynie w górach (lub był w nich sporadyczny) i być może na większości pogórzy. Najwyżej stwierdzony na torfowiskach na Równi pod Śnieżką (1430 m n.p.m.). Mógł to być osobnik zaleciały albo reprezentujący małą populację górską. Poza tym najwyżej odnotowany na wysokości 487 m. Współczesne dane wskazują na zanik gatunku, być może całkowity, w pasie nizin i wyżyn południowej Polski. Obecnie jest on rozprzestrzeniony w skali kraju. Trudna do interpretacji jest luka obejmująca pas

pomiędzy Wisłą i Bugiem a pojezierzami, być może o podłożu siedliskowym. Ponieważ nie jest ona uzasadniona zoogeograficznie, uznano ją tymczasowo za zasięg potencjalny.

W skali kraju gatunek rozproszony, lokalnie jednak umiarkowanie rozpowszechniony.

Preferencje siedliskowe obejmują z jednej strony drobne zbiorniki dystroficzne z obrzeżami o charakterze torfowisk przejściowych, a z drugiej strony drobne zbiorniki śródpolne na gliniastych glebach, stare żwirownie i gliniarki.

Łątka wiosenna

Crescent Bluet

In the past very widespread. It seems that it did not occur only in the mountains (or was sporadic there) and possibly in the most of their foothills. At the highest altitude recorded in peat bogs on the plateau Równia Pod Śnieżką (1430 m). This individual might have been a vagrant or might have represented a local mountain population. The next highest recorded elevation was only 487 m. At present, widespread species, current data suggest an extinction (possibly total) in southern lowlands and uplands. A gap between the rivers Wisła (Vistula) and Bug and northeastern

lake districts is difficult to interpret, maybe habitat-based. As not zoogeographically based, it is temporarily treated as a potential species range.

On a national scale sparse, but locally moderately represented.

In its habitat preferences two directions are distinguishable. The first represented by small dystrophic water bodies with transition-mire shores, and the second by small field pools on clay and old gravel and clay pits.